TECHNICAL TRANSACTIONS | CZASOPISMO TECHNICZNE
ARCHITECTURE | ARCHITEKTURA
2-A/2015

JUSTYNA KOBYLARCZYK*

CONTEMPORARY PICTURE OF THE CHINA CITY – AN EVENT BETWEEN AN ARCHITECTURE AND A MAN

WSPÓŁCZESNY OBRAZ MIASTA CHIN – ZDARZENIE POMIĘDZY ARCHITEKTURĄ A CZŁOWIEKIEM

Abstract

Ceaseless advancement changes the history of cities and their smaller spatial structures at a fast pace. Public urban spaces are subjected to transformations, as they wish to live up to demands of modern day – they yearn to delight with their novel character, idiosyncrasy, the magic of technology. Large metorpolises of China, which exist within the milieu of mass culture, have dynamically severed the ties with the ambience of traditional orderliness so as to pave way for the creation of new architecture – unpredicted and signifying the modern times. Crowded public spaces prepare the ground for the icons of modern architecture. They serve as places where the very icons can be studied. In that case, do they fulfill their essential function of strengthening social bonds?

Keywords: public space, modern city, social life, culture of place

Streszczenie

Nieustanny postęp w szybkim tempie zmienia historię miast i ich mniejszych struktur przestrzennych. By sprostać współczesnym wymaganiom, publiczne przestrzenie miejskie ulegają transformacjom – chcą zachwycać nowatorskim charakterem, niezwykłością, magią techniki. Duże metropolie Chin włączone w nurt kultury masowej dynamicznie zrywają z atmosferą tradycyjnego ładu i porządku na rzecz kreacji architektury nowej, zaskakującej, będącej znakiem nowych czasów. Zatłoczone przestrzenie publiczne stanowią przedpole dla ikon współczesnej architektury. Służą jako miejsca ich obserwacji. Czy wobec tego spełniają swą ważną funkcję – zacieśniania więzi społecznych?

Słowa kluczowe: przestrzeń publiczna, miasto współczesne, życie społeczne, kultura miejsca

DOI: 10.4467/2353737XCT.15.014.3759

* Ph.D. Eng. Arch. Justyna Kobylarczyk, Chair of Housing Environment, Institute of Urban Design, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology.

1. Introduction

When the world becomes too large to control,
Social actors strive to reduce it back to its size and scope..
When the networks begin to blur time and space,
People anchor themselves in places and hark back to their historical remembrance

(Castells M., *Siła tożsamości* (*The Power of Identity*),
Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, p. 73).

The modern city loses its cultural and historical background, as it reflects the yearnings and aspirations of the masses. This very background is lost by the restless denizens, as they are immersed in the spaces of unreal world, spaces that are virtual and unrealised, and yet increasingly friendlier towards us. It is in them where we can take a deep breath away from the overload of newfangled achievements, that are not infrequently surplus in large metropolises.

The image of a modern city, understood as an incident of architecture and the user in urban space uncovers the nature of the space, whose rudimental task is to adjust to the expectations outlined in detail by the modern man. The manner of experiencing a given event depends entirely on the journey from his expectations towards the space that he finds himself in and makes use of. A person "absorbed" into a city's life becomes its most important element. Subjected to phenomena and processes that happen in the urban space, he tries, to a certain extent, to navigate though its mechanisms. Sometimes, however, events are spontaneous and uncontrolled.

An inseparable and at the same time a very important element of spatial structure of cities is their public space, a notion which grows increasingly significant in the today's world.

This space allows the strengthening of interpersonal connections, as it arranges public, communal life. Advancement in science and technology prevents man from extending those connections, as it turns his attention towards virtually created spaces. It also suppresses our sensitivity to city's aesthetic qualities "Thanks to the popularization of electronics, particularly personal computers which create virtual reality, there occurred (as a reaction) attempts at relativisation and skepticism towards the need for beauty in the city and the beauty of the city as a whole" [5, p. 15]. Moreover, the virtual world is responsible for the fact that we no longer need the closeness of another human being, as it creates certain events and interactions. People are able to maintain contact through computer screens, telephones and, in the age of increasingly significant scientific achievements, through the vibrations of smartphones. Interactive toys that can be hugged and stroked are used for therapeutic purposes[1] – their aim is to trigger positive emotions, of which we are often deprived in everyday life. Those examples account for the fact that the contact with another human being becomes for us seemingly less and less needful.

The situation presents itself in a slightly different light in the China region where population growth can be continuously observed. During the past three decades Chinese cities gained 500 million people. This number grows by approximately 13 million every year.

Public spaces in this region often diverge with their form and character from the notion that shapes the vision of cosy interiors, where we are able to enjoy the public life. Those spaces are usually filled with inhabitants to such an extent that any interpersonal interaction is greatly hindered, and therefore often people remain anonymous. In order to perform its role, public spaces must be almost perfectly planned, both in terms of structure and function, and, most importantly, their size must be adjusted to the amount of users.

[1] An exhibition in Linz in Ars Elektronika Center Museum (2014).

2. China – city and urban space

Analysis of urban landscape in China is not an easy one owing to their distinct character, which was shaped in concrete and at the same time difficult conditions. Social, as well as economic problems, dictated, among others, by the increasing number of city dwellers, stem from the migration process. As a result of observed migration, urban areas must expand their borders and therefore develop their infrastructure, so as to ensure decent living conditions for millions of people. People, who expect the milieu in which they live to provide them with work and access to basic services and attractions.. This phenomenon paves the way to an array of problems, which, for us – European citizens – are not easy to understand. The way in which city itself is perceived in China is strikingly dissimilar. From the very beginning we must adjust ourselves to different proportions and scale, social and economic factors, which determine our perception of a Chinese city as a bigger structure, which we can easily describe as a megacity.

With the increasing urbanization we simultaneously observe the fast pace of transformation of cities and their areas, including public spaces, which, stimulated by a new lifestyle of their denizens, update their programme – the programme of social life.

A strikingly different situation has occurred in rural areas of China. The lives of their inhabitants has grown more difficult, especially for those who remain unemployed or earn their living solely from agriculture. The chasm that divides rural and urban areas in terms of civilization and economy remains therefore an unsolved problem. The city ensures better living conditions and consequently the migration from the country to the metropolises is not easy to hinder. The chief reason is not the standard of housing as such, but rather the amount of earnings. This influx of people from rural to urban areas creates new challenges for city planning and society, including the ones that pertain to ensuring access to public spaces.

The life, culture and traditions of Chinese citizens differ largely from their European counterparts and therefore their needs and expectations towards the environment and urban space in which they live are, no doubt, incomparable to the European ones.

First and foremost, those differences concern the scale, the attitude not only to land and environment, but also to the society, with which they share and make use of the very space. It is also an extraordinary need to keep up with scientific advancement, new solutions in technology and information technology, particularly visible in cities such as Shanghai or Hong Kong. In this view, what is the role of the public space of those cities? Not infrequently it only prepares the ground for the observation of great icons of modern architecture.

3. Analysis of chosen examples

> *City is a natural environment in the life of a modern man. Increasingly more people want to live in the city… The ever-growing number of city-dwellers, in spite of numerous known nuisances – such as overcrowding, communicational difficulties, noise, pollution – obligates one to ponder the extra-economic values of the city as a living milieu. Perhaps this unique value is the urbanity of a city…*
>
> (J. Gyurkovich, *Architektura w przestrzeni miasta. Wybrane problemy (Architecture in City Space. Chosen Problems.)*, The Cracow University of Technology, Kraków 2010, p. 5)

China's public spaces teem with life, they are bustling, crowded, full of people; they are losing their social function. There is no place in them for a breather, a space from which we could peacefully admire their shape and arrangement. They constitute a space that we must pass in order to reach our destination. In losing its social dimension, public space acquires a communicative function. The recreational green

areas are an exception – parks and gardens, or squares from which one can observe architecture – the icons of modernity. In their scope are then the areas, where one can halt and wait for the surprising attractions offered by the glass towers of the metropolis. It is then a static moment, but with a feeling of suspense hanging in the air – something is going to happen, something extraordinary…

Such is the life of city-states of China. Full of surprises, illuminations, dynamics and natural chaos.

Cities and urban spaces of this region have been subjected to continuous change. Beijing of the first half of the 20th century was associated with the Forbidden City – a palace complex, surrounded by low rise, poorly adapted to the conditions dictated by the increase in demographics. The 1960s became the time of revolution – the fall of traditional Chinese culture, also in terms of architecture. The influence of Soviet socialist realism could be easily perceived in architectural solutions. Vast empty squares, public buildings, multi-storey blocks of flats which replaced *hutongs*.

The modern-day landscape of the city was greatly influenced by the 2008 Olympic Games in Beijing. The image of the 21st century metropolis was achieved through construction of remarkable skyscrapers. The city soon became a testing ground for architectural undertakings. When analyzing the public space of the period it is hard not to mention the multi-functional "Sanlitun Village" complex, in which the structure of empty squares which prepare the ground for services was introduced, taking into consideration the disapproving attitude that Chinese authorities have towards public urban spaces, The public space of the Chinese megapolis can be thus perceived nowadays – it often serves as a communicative square, preparing the ground for architecture that becomes the focus of attention.

Surprising and unusually fast changes in the spatial structure of Beijing provoked the fact that it lost its history, culture and traditions, that were until recently cultivated. The city became a training ground for experiments of architects from different parts of the world and today it is a patchwork of cultures that create chaos on a global scale. Mass culture that substitutes the traditional order may be astonishing, but it is not lasting and durable, but rather fragile and unstable. Each next structural design – a symbol of the present time is dubbed the most modern or the highest – even before it is erected. This constant pursuit of greatness leaves people wanting to escape from the highest and the most modern, in search of peace, calm and a slower pace of life. This cannot be found in the city-states of China, or in their public spaces. What remains is a search of an Internet meta city.

The public space of Shanghai's Pudong district slightly differs in character – flooded with illuminations of streets and modern architecture. Fascinating light shows that accompany the high rise constitute Shanghai's unforgettable ambience and enter the city's history, thereby deciding upon its identity. Public space on the banks of the Huangpu river is merely an addition to this widely admired scenery built by the modern day architecture of the city. It is a place fit for observation of the surroundings. We do not admire it as such, as our aim is to admire the colourfully floodlit skyscrapers, which represent a living manifestation of modern days.

The new Pudong district, situated on the eastern bank of the Huangpu river, is a unique spectrum of architecturally daring constructions that comprise the financial and commercial heart of China. Among the buildings that stand out in particular in the mass of multi-functional skyscrapers are Oriental Pearl Tower, Jin Mao Tower and Shanghai World Financial Center – architectural symbols of Shanghai, and China's economic development.

Hong Kong is the next city – island that boasts skyscrapers exceeding the height of 180 metres. The city occupies the first place in terms of the number of skyscrapers. In the Hong Kong area there are 52 buildings, whose height exceeds 272 metres. Among them, the International Commerce Centre stands out as the highest, boasting 118 floors. Opened in 2010, it is 484 metres tall, and is therefore regarded as the sixth tallest building in the world. Skyscrapers are not concentrated in one place, although most of them are situated on the northern coast of the island and in Koulun. Again it so happens that the public space prepares the ground for the panorama of the city, whose biggest attraction are the floodlit tower blocks on both sides

of the Victoria Port, which take part in the light show *A Symphony of Lights*, registered in the Guinness Book of Records as the biggest permanent festival of light in the world.

4. Conclusions

The modern landscape of the city is created, among others, by architectural design and accompanying public spaces, which play an important role in the period of dynamic advancement of civilization and the progress in science and technology. They ensure social relations, which, in the age of information culture and its achievements are frequently limited to those that seem to us necessary and essential. The next indisputable value is the fact that they can be utilized by everybody regardless of age, beliefs and social status. Very often they decide upon the charm of the city, its beauty and identity. Those spaces are the places that we remember, that we identify ourselves with, that we like and eagerly visit.

A slightly different fate befalls public spaces of China's metropolises, which have long lost their traditional heritage, but gained flash architectural designs – icons of the modern age borrowed from different parts of the world. They serve as places, from which we observe surprising light illuminations presented on height record-breaking tower blocks (Shanghai, Hong Kong). As viewing areas they are positively perceived. Analyzed not as separate structure, but elements of an admired city panorama they might be assessed as tremendously attractive places – places with new culture, new identity.

Market and public transport squares are a different type of space. They do not capture the attention of their user, they do not build relationships between people. Events that happen within them are spontaneous, elusive and dynamic; they seem to generate global chaos, teamed with the accompanying architecture they emulate a feeling of being lost.

China is the second most dynamically developing country in the world, therefore the interest in the changes that are happening there, and the established standards of activities in urban planning, is fully justified. The solutions in terms of public spaces are dissimilar to those chosen in Europe, but, in spite of the fact that they are seldom reproduced in our country, they are worth observing, just because we might be able to get to know the consequences of the rules of urban planning recognized in China.

---

1. Wstęp

Kiedy świat staje się zbyt wielki, by móc go kontrolować,
aktorzy społeczni starają się zmniejszyć go z powrotem do swych wymiarów i zasięgu.
Kiedy sieci rozmywają czas i przestrzeń,
ludzie zakotwiczają się w miejscach i przywołują swoją historyczną pamięć.

(M. Castells, Siła tożsamości, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 73).

Współczesne miasto, odzwierciedlając masowe pragnienia i dążenia, gubi swoją kulturę i historię. Gubią ją także niespokojni mieszkańcy, zanurzając się w miejsca świata nierealnego, miejsca wirtualne i „niezrealizowane", ale coraz bardziej dla nas przyjazne. Tam możemy odpocząć od właściwego dla metropolii nadmiaru nowatorskich osiągnięć.

Obraz współczesnego miasta rozumiany jako zdarzenie pomiędzy architekturą i użytkownikiem w przestrzeni miejskiej odsłania istotę miejsca, którego podstawowym zadaniem jest dostosowanie się do wymagań współczesnego człowieka. Sposób przeżywania tego wydarzenia jest w pełni uzależniony od jego oczekiwań względem przestrzeni, w której się znajduje, którą użytkuje. Człowiek „wciągnięty" w życie miasta staje się jego najważniejszą częścią. Podlegając zjawiskom i procesom zachodzącym w przestrzeni miejskiej, sam poniekąd próbuje sterować ich mechanizmem. Niekiedy jednak zdarzenia są niekontrolowane i spontaniczne.

Nierozłącznym i zarazem bardzo ważnym elementem struktury przestrzennej miast jest przestrzeń publiczna, która szczególnie dziś nabiera ogromnego znaczenia. Aranżując życie publiczne, zbiorowe, przestrzeń ta zapewnia zacieśnianie kontaktów międzyludzkich. Postęp nauki i techniki, kierując naszą uwagę w stronę wirtualnie wykreowanych przestrzeni, kontakt ten ogranicza. Tłumi także naszą wrażliwość na walory estetyczne miasta. „W związku z upowszechnieniem elektroniki, a zwłaszcza komputerów osobistych kreujących wirtualną rzeczywistość, pojawiły się na zasadzie reakcji próby relatywizacji i sceptycyzmu wobec potrzeby piękna w mieście i piękna miasta jako całości" [5]. Ponadto wirtualny świat, kreując zdarzenia, pewne interakcje, sprawia, że nie potrzebujemy bliskości drugiego człowieka. Możemy widzieć go na ekranach komputerów, słyszeć przez telefon, a nawet w dobie coraz większych osiągnięć nauki czuć jego obecność przez wibracje smartfonów. Do celów terapeutycznych stosuje się interaktywne zabawki, które można przytulać i głaskać (takie zabawki prezentowano np. na wystawie w Linzu w Muzeum Ars Elektronika Center w 2014 r.), co sprawia, że wyzwalają się w nas pozytywne emocje, których często brakuje nam w codziennym życiu. Wszystko to sprawia, że kontakt z drugim człowiekiem pozornie staje się nam coraz mniej potrzebny.

Nieco odmiennie kształtuje się sytuacja w regionie Chin, gdzie wciąż obserwujemy rosnącą liczbę ludności. W okresie trzech ostatnich dekad w chińskich miastach przybyło 500 mln ludzi. Rocznie liczba ta wzrasta średnio o 13 milionów mieszkańców. Przestrzenie publiczne tego regionu najczęściej odbiegają swoją formą i charakterem od wyobrażenia kształtującego wizję kameralnych wnętrz, w których możemy się rozkoszować życiem publicznym. Przestrzenie te na ogół wypełnione są mieszkańcami do tego stopnia, że prawdziwy kontakt międzyludzki jest utrudniony, a przez to bardzo często anonimowy. Strefy publiczne, by mogły spełniać swoją funkcję, muszą być niemal perfekcyjnie zaplanowane zarówno pod względem kompozycyjnym, jak i funkcjonalnym, a co najważniejsze – ich wielkość musi być dostosowana do liczby użytkowników.

2. Chiny – miasto, przestrzeń miejska

Analiza przestrzeni miejskich Chin nie jest prosta ze względu na ich odmienny charakter, który został ukształtowany w konkretnych i zarazem niełatwych warunkach. Problemy społeczne i ekonomiczne spowodowane m.in. rosnącą liczbą obywateli miast wynikają z procesu migracyjnego.

Ośrodki miejskie w wyniku obserwowanych migracji muszą poszerzać swoje granice i tym samym rozbudowywać infrastrukturę, tak by mogły zapewnić godziwe warunki życia dla milionowych rzesz ludzi. Ludzi, którzy w swoim środowisku zamieszkania oczekują miejsca pracy, dostępu do podstawowych usług i miejskich atrakcji. Zjawisko to rodzi wiele problemów, które nam – mieszkańcom Europy – nie jest łatwo zrozumieć. Także sposób postrzegania samego miasta w Chinach jest zupełnie odmienny. Już na początku musimy się przyzwyczaić do innych proporcji i skali, uwarunkowań społecznych i ekonomicznych, które sprawiają, że miasto chińskie widzimy jako większą strukturę, którą śmiało nazwać możemy miastem-państwem (*megacities*).

Wraz z nasilającą się urbanizacją obserwujemy równocześnie szybkie tempo transformacji miast i ich obszarów, w tym także przestrzeni publicznych, które – stymulowane nowym stylem życia użytkowników – uzupełniają swój program życia społecznego.

Zupełnie odmienna sytuacja zaistniała na obszarach chińskich wsi, gdzie ludziom żyje się dużo trudniej. Zwłaszcza tym, którzy pozostają bez pracy lub paraja się jedynie rolnictwem. Przepaść ekonomiczno-cywilizacyjna dzieląca miasto i wieś jest więc problemem, który pozostaje nierozwiązany. Ponieważ miasto zapewnia lepsze warunki życia, odpływ ludności ze wsi do metropolii nie jest łatwy do zahamowania. Głównym powodem nie jest nawet sam standard mieszkania, ale wysokość zarobków. Ten napływ ludności ze wsi do miast stwarza nowe wyzwania urbanizacyjne i cywilizacyjne, w tym także związane z zapewnieniem mieszkańcom dostępu do przestrzeni publicznych.

Ponieważ życie obywateli Chin, ich kultura i tradycja są zupełnie odmienne niż mieszkańców Europy, przypuszczalnie odmienne są także ich potrzeby i oczekiwania kierowane względem środowiska zamieszkania, a zatem względem przestrzeni miejskich.

Przede wszystkim różnice te dotyczą skali, samego stosunku do terenu i środowiska, a także do społeczności, z którą tę przestrzeń dzielą – wspólnie użytkują. To także niezwykła chęć podążania za postępem, nowymi rozwiązaniami technologicznymi oraz informatycznymi, które w wyraźny sposób eksponują takie miasta jak Szanghaj czy Hongkong. Jaką rolę wobec tego odgrywa przestrzeń publiczna tych miast? Często stanowi jedynie przedpole obserwacyjne wielkich ikon współczesnej architektury.

3. Analiza wybranych przykładów

Miasto jest naturalnym środowiskiem życia współczesnego człowieka. Coraz więcej ludzi chce mieszkać w mieście… Wciąż powiększająca się liczba mieszkańców miast, pomimo wielu znanych uciążliwości – jak stłoczenie, trudności komunikacyjne, hałas, zanieczyszczenia – zobowiązuje do zastanowienia się nad pozaekonomicznymi walorami miasta jako środowiska życia. Być może tą unikatową wartością jest miejskość miasta…

(J. Gyurkovich, Architektura w przestrzeni miasta. Wybrane problemy, Politechnika Krakowska, Kraków 2010, s. 5)

Przestrzenie publiczne Chin tętnią życiem: są gwarne, zatłoczone, pełne ludzi, ale też zatracają swą społeczną funkcję. Nie ma w nich miejsca na „oddech", tak żebyśmy mogli ze spokojem podziwiać sposób ich uformowania i aranżacji. Po prostu je pokonujemy, by osiągnąć swój cel. Publiczna przestrzeń, zatracając swój społeczny wymiar, przyjmuje funkcję komunikacyjną. Wyjątek stanowią rekreacyjne przestrzenie zielone (parki i ogrody) lub te place, które służą jako miejsca obserwacji architektury – ikon nowoczesności. Wówczas w swoim zasięgu mają strefy, w których można się zatrzymać, oczekując zaskakujących atrakcji oferowanych przez szklane wieżowce metropolii. Jest to więc chwila statyczna, ale człowiek wciąż pozostaje w napięciu – coś zaraz się wydarzy, coś niezwykłego…

Takie jest życie państw-miast Chin. Pełne niespodzianek, iluminacji, dynamiki i naturalnego chaosu.

Miasta, tak jak i przestrzenie miejskie tego regionu ulegały ciągłym przemianom. Pekin z pierwszej połowy XX w. kojarzony był z Zakazanym Miastem z kompleksem pałacowym otoczonym niską zabudową, całkowicie nieprzystosowaną do warunków podyktowanych przez coraz wyższe wskaźniki populacji. Lata 60. XX w. stały się okresem rewolucji – upadku tradycyjnej kultury chińskiej także w zakresie architektury. Zaczęto wówczas silnie odczuwać w rozwiązaniach przestrzennych wpływ radzieckiego socrealizmu. Obszerne puste place, gmachy państwowe, wielopiętrowe bloki mieszkalne zastępujące hutongi.

Na obecny obraz miasta miały wpływ organizowane w Pekinie w 2008 r. Igrzyska Olimpijskie. Wizerunek metropolii XXI w. osiągnięto wówczas przez budowę zaskakujących drapaczy chmur. Miasto wkrótce stało się poligonem doświadczalnym architektonicznych poczynań. Analizując przestrzeń publiczną tego okresu, trudno jest nie wspomnieć o zespole wielofunkcyjnym „Sanlitun Village", w którym ze względu na nieprzychylny stosunek władz chińskich do publicznych przestrzeni miejskich wprowadzono

kompozycję pustych placów stanowiących przedpole dla usług. Tak i w tej chwili można pojmować przestrzeń publiczną megapolii Chin. Stanowi ona najczęściej plac komunikacyjny bądź przedpole dla architektury skupiającej uwagę.

Zaskakujące i niezwykle szybkie zmiany struktury przestrzennej Pekinu spowodowały, że zatracił on swą historię, kulturę miejsca i do niedawna pielęgnowaną tradycję. Miasto, stając się poligonem eksperymentów architektów z różnych stron świata, dziś przypomina zlepek różnych kultur kreujących globalny chaos. Zastępująca tradycyjny porządek kultura masowa, choć zaskakuje, nie jest stała i trwała, a raczej chwiejna i niepewna. Kolejny obiekt architektoniczny – symbol współczesności – jeszcze zanim powstanie, już jest okrzyknięty jako ten najnowocześniejszy bądź najwyższy. Wszystko to sprawia, że coraz częściej staramy się uciec od tego, co najwyższe, najnowocześniejsze, szukając spokoju, oddechu, spowolnionego tempa życia. Tego nie odnajdziemy w państwach-miastach Chin czy w ich przestrzeniach publicznych. Pozostaje nam poszukiwanie internetowego metamiasta.

Nieco inny charakter ma przestrzeń publiczna dzielnicy Pudong w Szanghaju, która tonie w iluminacjach świetlnych współczesnej architektury. Fascynujące widowiska świetlne towarzyszące obiektom wysokościowym tworzą niepowtarzalną atmosferę Szanghaju, zapisując się w jego historii i tym samym decydując o jego tożsamości. Przestrzeń publiczna nad rzeką Huangpu jest jedynie dodatkiem do tej podziwianej przez cały świat scenerii zbudowanej przez architekturę współczesną miasta. Jest tym miejscem, które służy obserwacji i spacerom obserwacyjnym. Nie zachwycamy się nią, bo naszym celem jest podziwianie widoku kolorowo podświetlonych wieżowców tworzących żywą manifestację współczesności.

Nowa dzielnica Pudong, zlokalizowana na wschodnim brzegu rzeki Huangpu, oferuje niepowtarzalne spektrum śmiałych ze względu na walory architektoniczne realizacji wchodzących w skład finansowego i komercyjnego centrum Chin. Wśród obiektów w sposób szczególny wyróżniających się na tle wielofunkcyjnych wieżowców należy wymienić: Oriental Pearl Tower, Jin Mao Tower oraz Shanghai World Financial Center – architektoniczne symbole Szanghaju, a także ekonomicznego rozwoju Chin.

Hongkong to kolejne miasto-wyspa słynące z wieżowców przekraczających wysokość 180 m. Zajmuje pierwsze miejsce pod względem liczby wieżowców – zlokalizowane są tam 52 budynki, których wysokość przekracza 272 m. Najwyższy z wieżowców jest 118-piętrowy obiekt International Commerce Centre, który został ukończony w 2010 r. Wznosi się na wysokość 484 m i zajmuje szóste miejsce na liście najwyższych budynków na świecie. Drapacze chmur nie są skupione w jednym miejscu, choć większość z nich znajduje się na północnym wybrzeżu wyspy oraz w Koulun. I tym razem przestrzeń publiczna stanowi przedpole panoramy miasta, której największą atrakcją są podświetlone po obu stronach Portu Wiktorii wieżowce biorące udział w pokazie świetlnym *A Symphony of Lights*, wpisanym do Księgi Rekordów Guinnessa jako największy stały festiwal świetlny na świecie.

4. Podsumowanie

Współczesny obraz miasta kreuje m.in. architektura oraz towarzyszące jej przestrzenie publiczne, które w okresie obserwowanego dynamicznego rozwoju cywilizacyjnego oraz postępu nauki i techniki odgrywają ważną rolę. Zapewniają bowiem kontakty społeczne, które w dobie osiągnięć kultury informacyjnej często są ograniczane do tych, które wydają się nam konieczne i niezbędne. Kolejną ich niepodważalną wartością jest to, że korzystać z nich mogą wszyscy niezależnie od wieku, przekonań i statusu społecznego. Bardzo często decydują o uroku miasta, jego pięknie i tożsamości. Przestrzenie te to zapamiętywane miejsca, z którymi chcemy się identyfikować, które lubimy i chętnie odwiedzamy.

Nieco odmienny los spotyka publiczne przestrzenie chińskich metropolii, które od dawna zatraciły swoją tradycję, zyskując szałowe kreacje architektoniczne – ikony nowoczesności zapożyczone z różnych stron świata. Służą jako miejsca, z których obserwujemy zaskakujące iluminacje świetlne bijących rekordy

wysokościowe wieżowców (Szanghaj, Hongkong). Jako miejsca obserwacji są postrzegane pozytywnie. Analizując je nie jako odrębne struktury, a elementy podziwianej panoramy miast, można je ocenić jako niezwykle atrakcyjne miejsca – miejsca nowej kultury, nowej tożsamości.

Innym rodzajem przestrzeni są place targowe bądź place służące komunikacji – przemieszczaniu się. Nie skupiają one uwagi użytkownika, nie budują też relacji międzyludzkich. Zdarzenia w nich zaistniałe są spontaniczne, ulotne i dynamiczne; często wraz z towarzyszącą im architekturą wydają się generować globalny chaos, zagubienie.

Chiny to drugi najdynamiczniej rozwijający się kraj świata. Stąd uzasadnione jest zainteresowanie zachodzącymi tam zmianami i przyjętymi standardami działania w sferze urbanistycznej. Odmienne niż w Europie rozwiązania w zakresie przestrzeni publicznych, nawet jeżeli nie są często odwzorowywane w naszym kraju, to są warte obserwacji, choćby po to, aby poznać skutki przyjmowanych w Chinach zasad projektowania urbanistycznego.

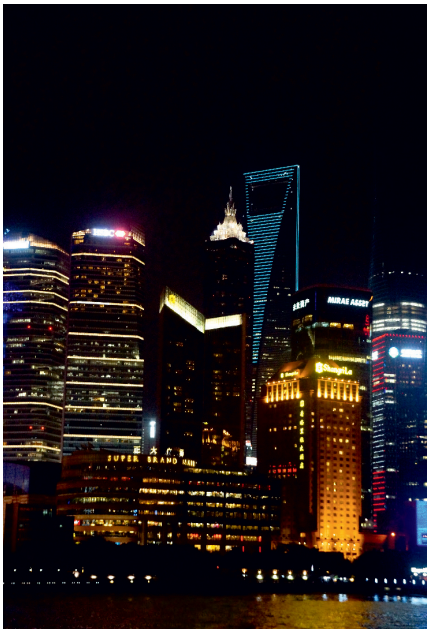
References/Literatura

[1] Castells M., *Siła tożsamości*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
[2] Gyurkovich J., *Architektura w przestrzeni miasta. Wybrane problemy*, Politechnika Krakowska, Kraków 2010.
[3] Jaśkiewicz J., *O metaforze*, Politechnika Warszawska, Warszawa 1991.
[4] Kobylarczyk J., *Place*, Politechnika Krakowska, Kraków 2013.
[5] Kosiński W., *Miasto i piękno miasta*, Politechnika Krakowska, Kraków 2011.
[6] Rewers E., *Post-polis. Wstęp do filozofii ponowoczesnego miasta*, Universitas, Kraków 2005.

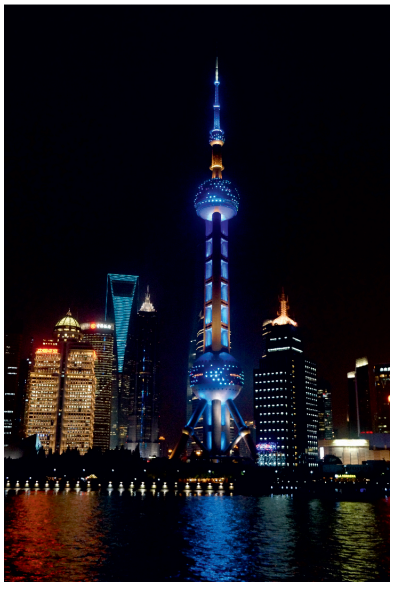
Ill. 1. Oriental Pearl Tower

Il. 1. Oriental Pearl Tower

Ill. 2. Jin Mao Tower

Il. 2. Jin Mao Tower

Ill. 3. Part of the Putong district. From the left: SWFC, Oriental Pearl Tower

Il 3. Fragment dzielnicy Putong. Od lewej: SWFC, Oriental Pearl Tower